

# Проучване на нагласите и очакванията на кандидатстващи за специалност Педагогика на обучението по физическо възпитание към ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”

Стефания Иванова Беломъжева-Димитрова, Елена Костова Кънчева, Цветанка Дилова-Нейкова

В периода до 1992 г. Националната система за физическо възпитание и спорт представляваше разгърната структура, която ресурсно беше осигурена от страна на държавата с голям брой спортни специалисти. Вследствие на настъпилите политически, икономически и социални промени в обществото тази система беше принудена да се развива в нова обстановка, характеризираща се с децентрализация [7]. Това доведе до увеличаване броя на Университетите, предлагащи обучение на кадри по физическо възпитание и спорт за образователната, спортна, управленска и други сфери, без това да доведе до увеличаване броя на занимаващите се със спорт.

Днес, стратегическото и оперативното управление на системата за физическо възпитание и спорт в Република България извежда на преден план проблема за човешките ресурси. Качеството на програмите за физическо възпитание и професионалната подготовка на преподавателския състав в тази сфера продължават да са проблем не само у нас, но и в редица държави-членки на Европейския съюз [6]. Сътрудничеството между спортните организации и образователните институции е от полза и за двата сектора и може да бъде подпомогнато от университетите. Европейската комисия подчертава колко е важно да се гарантира, че наред със спортната подготовка на изявените млади спортисти им се предоставя и добро образование. Качеството на центровете за спортно обучение трябва да е достатъчно високо, а техният персонал - достатъчно подготвен, за да се гарантира образователното развитие [8].

През последните няколко години се наложи необходимостта от разработка и реализация на съвременни програми и учебни планове по Педагогика на обучението по физическо възпитание в съответствие с европейските стандарти, както и усъвършенстване на системата за подбор на бъдещите спортно-педагогически кадри във Великотърновския Университет. Нагласите и очакванията от обучението във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ установихме чрез проведеното през периода 2011-2012 година от катедра Теория и методика на физическото възпитание маркетингово проучване с кандидат-студенти за специалност Педагогика на обучението по физическо възпитание.

Анкетата е анонимна и доброволна, въпросите са затворени и имат до 6 възможни отговора.

**Целта** на проучването е установяване на интереса на кандидат-студентите към специалност „Педагогика на обучението по физическо възпитание“ във Великотърновския университет, както и установяване на очакванията им от бъдещото обучение. За постигането на целта се поставиха следните **задачи**:

1. Проучване мнението на кандидат-студенти относно информацията и средствата за популяризиране на специалностите във Великотърновския университет;
2. Проучване на мотивите и желанието у кандидат-студентите да се обучават в специалност Педагогика на обучението по физическо възпитание;
3. Проучване на въпроса за очакванията на кандидат-студентите към обучителната програма и към преподавателския екип;
4. Да се проучи мнението на бъдещите студенти относно съгласуването на обучение и трудова заетост.

**Контингент на анкетното проучване** бяха 75 мъже и 25 жени - кандидат-студенти за специалност ПОФВ във Великотърновския университет.

### Анализ на резултатите

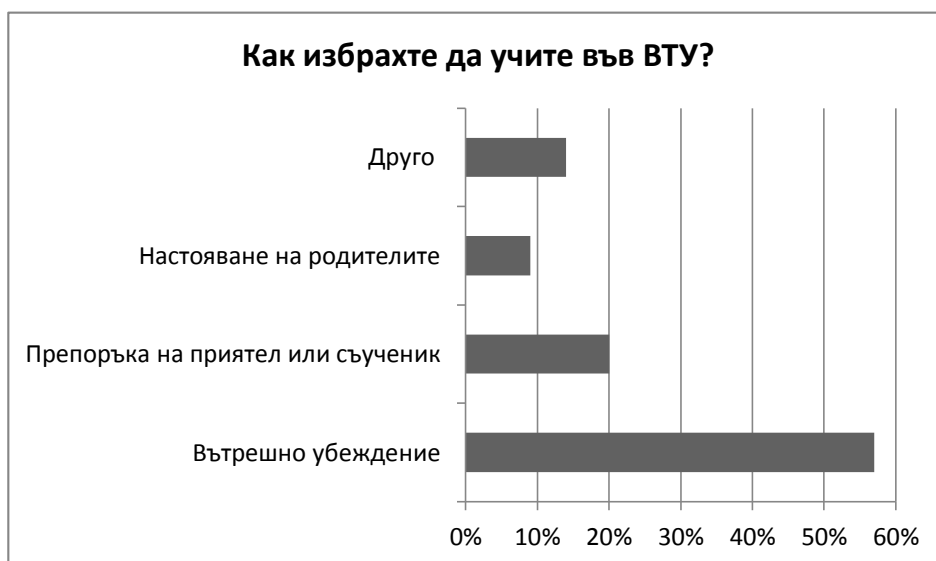
По отношение на „мотивите за кандидатстване“ и „информираността на кандидат-студентите за възможностите за обучение във Великотърновския университет“ кандидат-студентите дават следните отговори:

На въпроса: *От къде получихте информация, за да кандидатствате във ВТУ?* (фиг. 1), съотношението на отговорите на анкетираните лица е следното: 50 % са получили информация от лични контакти със студенти, учещи във ВТУ, приятели и други, 25 % от интернет страницата на университета, 7 % от информационните материали на ВТУ (рекламни материали, брошури, плакати и др.) и 7 % от кандидат-студентските борси.



Фиг. 1 Информация за кандидатстване във Великотърновски Университет

От отговорите на този въпрос можем да заключим, че е налице традиционализъм и консерватизъм по отношение на съвременните маркетингови средства за информация като интернет, масови медии (печатни и електронни) и други и предпочитание на бъдещите студенти към личната препоръка на висшето учебно заведение и съответната специалност.



Фиг. 2 Съотношение на мотивацията за кандидатстване във ВТУ

На следващия въпрос: *Как избрахте да учите във ВТУ?* по-голямата част от кандидат-студентите - 57 % посочват, че са избрали да учат във ВТУ по вътрешно лично убеждение, 20 % по препоръка на приятели и съученици, 9 % по настояване на родителите, а останалите 14 % са дали друго становище (фиг. 2).

Големият процент отговори „по лично убеждение” ни дава по-пълна картина по отношение на способността на изследваните съзнателно да определят своите цели, желания и място за продължаване на обучението си.

На втората група въпроси относно *„оачкванията на кандидат-студентите от бъдещото им обучение в специалност Педагогика на обучението по физическо възпитание“* сравнителния анализ на резултатите от изследването показва, че за три от отговорите интересите на анкетираните е идентична по 14% (фиг. 3) по отношение на: *теоретични знания; чисто практическа подготовка и нямащите отговор.* Най-голямата група от 36 кандидат-студенти очакват задълбочени научно-теоретични знания само по специалността, а 22 % - широкопрофилна практическа подготовка. Следователно съотношението на очакванията по отношение на учебния план на специалност ПОВФ е в полза на научно-теоретичните подходи и методи, подкрепени с практически решения в сферата на физическото възпитание и спорта.



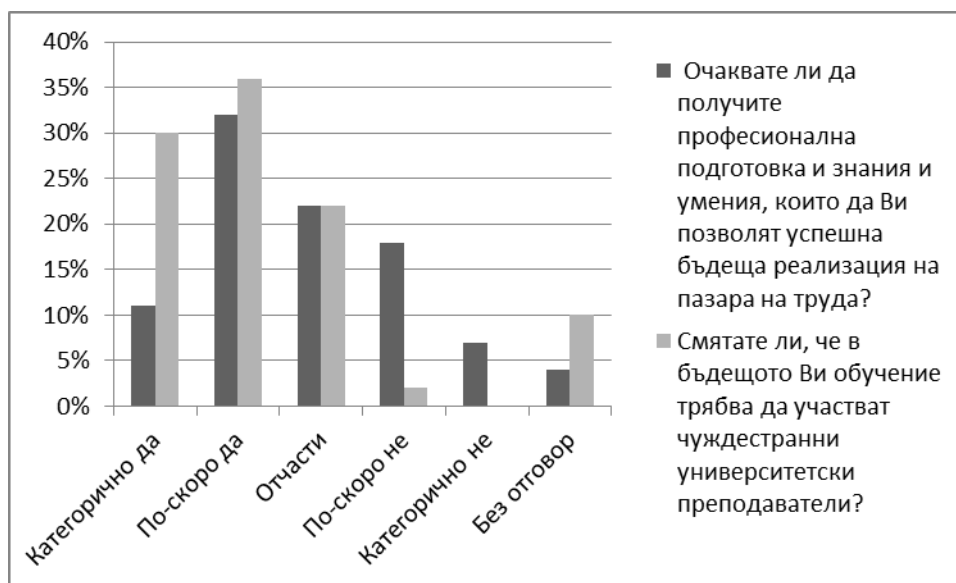
**Фиг. 3 Сравнителен анализ на очакванията от обучението**

По-голямата част от бъдещите кандидат-студенти очакват от обучението да получат професионална подготовка, знания и умения. Съответно 30 % и 36 % от тях отговарят с „категорично да” и „по-скоро да” на въпроса: *Очаквате ли да получите професионална подготовка, знания и умения, които да Ви позволят успешна бъдеща реализация на пазара на труда?*, а с „отчасти“, „по-скоро не” и без отговор са съответно 22 %, 2 % и 10 % от анкетираните (фиг. 4).

На същата фиг. 4 анализа на данните показва чувствителните различия и промени в структурата на отговорите по отношение на въпроса *“Смятате ли, че в бъдещото Ви обучение трябва да участват чуждестранни университетски преподаватели?”* 54 кандидат – студенти (малко повече от половината) не дават категоричен положителен отговор - „по-скоро да” 32 % и „отчасти“ 22 %. С „категорично да” отговарят 11 % от анкетираните, а с „по-скоро не” и с „категорично не” съответно 18 % и 7 %, 4 % са без отговор.

По наше мнение това се дължи на не достатъчната информираност на младите хора за възможностите на Университетската мобилност по различни Европейски програми, както на студенти, така и на преподаватели. Националната стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта 2012-2022 дава насоки за разработване на

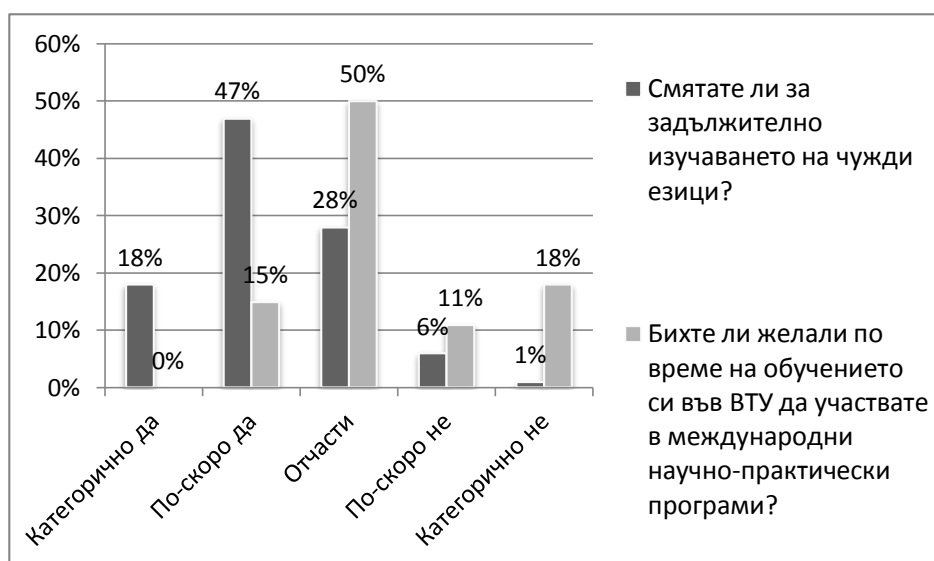
целева програма за реализирането на една ефективна национална политика за „признаване на квалификациите и компетенциите в областта на спортното образование, спортната наука, медицината и рехабилитацията на двустранна и многостранна основа” [7].



**Фиг. 4 Сравнителен анализ на очакванията от обучението**

По отношение на *изучаването на чужди езици и участие на бъдещите студенти в международни програми* кандидатите дават следните отговори: 18 % са „категорично да” за задължителното изучаване на чужди езици, 47 % „по-скоро да”, 28 % - „отчасти“, 6 % - „по-скоро не” и само 1 % „категорично не” (фиг. 5).

Половината от анкетираните студенти отчасти желаят по време на обучението си във ВТУ да участват в международни научно-практически програми, 18 - категорично не желаят, 15 студенти отговарят с „по-скоро да”, 11 с „по-скоро не” и 6 са без отговор. Смятаме, че желанието, но не и твърдата увереност на повече от половината от бъдещите студенти (65 %) да участват в международни програми е взаимосвързано с недоброто владене на чужд език. Това според нас налага изучаване и подобряване на комуникативните и писмени умения на студентите на чужд език по време на обучението в специалност ПОФВ.



**Фиг. 5 Желание за участие в международни програми**

На последната група въпроси свързани с обезпечаването на обучението на студентите отговорите са следните:

От изследваните кандидатстуденти 38 са категорични, че по време на обучението трябва да работят, за да си помагат при издръжката, други 22 отговарят с „по-скоро да”, 7 посочват отчасти, 11 отговарят с „по-скоро не” и 6 са без отговор (фиг. 6).



**Фиг. 6** Необходимост от работна ангажираност на студентите

По-голямата част от изследваните студенти - 94 % желаят да се обучават в задочна форма на обучение, а едва 6 % в редовна форма, което според нас е в тясна зависимост с необходимостта повечето студенти да работят докато учат, за да могат да се издържат. В тази връзка ние смятаме, че е необходимо да се разработи законодателна рамка, която да даде възможност на студентите да разпределят часовете за работа в рамките на работната им седмица, според учебната им ангажираност, така че да не отсъстват от задължителните учебни занятия.

В резултат на изследването, проведено чрез анкетен метод във фокусна група във Великотърновски Университет „Св.св. Кирил и Метдий” се обособиха като крайни следните **изводи**:

1. Повече от половината изследвани кандидат-студенти са избрали специалност ПОФВ поради лично убеждение

2. 2/3 от анкетираните смятат, че в обучението им е необходимо да бъдат включени чуждестранни университетски преподаватели, както и изучаване на чужд език.

3. Половината от анкетираните желаят по време на обучението си във ВТУ да участват в международни образователни и научно-практически програми.

4. Недостатъчно е информационно-пропагандното осигуряване на програмата за обучение в специалността ПОФВ на Великотърновски Университет.

От направеното анкетно проучване се очертават следните **препоръки**:

1. Усъвършенстване на системата за реклама в интернет пространството и масовите медии (печатни и електронни) на специалност Педагогика на обучението по физическо възпитание към ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”;

2. Актуализиране на учебните планове и програми в съответствие с европейските стандарти и очакванията на кандидат-студентите;

3. Подобряване на информираността относно възможностите за участие в международни програми и мобилности на студентите;

4. Привличане на преподаватели-експерти в различни области от страната и чужбина за повишаване на нивото на обучение, интереса и мотивацията на студентите

от специалност Педагогика на обучението по физическо възпитание към ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”.

### Литература:

1. Агенция „Медиана”. Младежта в страната – състояние, проблеми, промени, тенденции, възможни параметри и насоки за младежка политика. Социологическо изследване, 2008;
2. Андреев, М. Процесът на обучение. УИ „Св. Климент Охридски” 1996;
3. Кънчева, Е. Проект „Спортен клуб” – теоретични и приложни аспекти. I&B, В. Търново, 2013;
4. Бюлетини на Националната агенция по оценяване и акредитация;
5. Въпросници и анкетни бланки (F 1-06\_07-01 КО 02.04.2012) на ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий”, ВТ, 2012;
6. Декларация на Европейския съвет относно спорта, декември 2008;
7. Национална стратегия за развитие на физическото възпитание и спорта в Република България 2012 – 2022;
8. Учебни планове и програми на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”.

## STUDY OF THE ATTITUDES AND EXPECTATIONS OF CANDIDATE STUDENTS FOR SPECIALTY PEDAGOGY OF PHYSICAL EDUCATION AT THE UNIVERSITY "ST. CYRIL AND ST. METHODIUS"

**STEFANIYA IVANOVA BELOMAZHEVA-DIMITROVA,  
ELENA KOSTOVA KANTCHEVA, TSVETANKA TSVETKOVA  
DILOVA-NEYKOVA**

**Abstract:** The study of the motives and attitudes of candidate students, and their expectations of future learning is an important moment for teaching and its organizational activity in an educational unit, which is the Department of Theory and Methodology of Physical Education at the University "St. Cyril and St. Methodius ". The establishment of certain tendencies and changes in the thinking of young people, future students and their needs may result in updating of the educational program, the quality of teaching and resources for the promotion of specialty Pedagogy of physical education in The University of Veliko Tarnovo.

**Keywords:** *Specialty “Pedagogy of physical education”, attitudes, expectations, motivation, popularity.*

За контакти:

Стефания Иванова Беломъжева-Димитрова, асистент, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, катедра Теория и методика на физическото възпитание, тел.: 0887569443, е-мейл: [stefania1@abv.bg](mailto:stefania1@abv.bg)

Елена Костова Кънчева, гл. ас., д-р, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, катедра Теория и методика на физическото възпитание, тел.: , е-мейл: [ekantcheva@abv.bg](mailto:ekantcheva@abv.bg)

Цветнака Цветкова Дилова-Нейкова, доц., д-р, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, катедра Теория и методика на физическото възпитание, тел.: 0884 229 662, е-мейл: [ts\\_dilova@abv.bg](mailto:ts_dilova@abv.bg)